

Finansdepartementet

103 33 Stockholm

YTTRANDE

16 augusti 2010

Dnr: 6-14-10

Yttrande om promemorian Ytterligare skattesänkning för pensionärer (Fi2010/3110)

Sammanfattning

Konjunkturinstitutet anser att promemorians förslag inte är tydligt motiverat. Utformningen av förslaget är dock sådan att skatten sänks mest för dem som drabbas av att inkomstpensionerna skrivs ned 2010 och 2011.

Konjunkturinstitutet anser att utformningen av förslaget är bra ur ett strukturellt perspektiv. Givet att man vill öka de disponibla inkomsterna för personer som är 65 år och äldre är utformningen sådan att förslagets negativa effekter på arbetsutbudet har minimerats.

Otydliga motiv bakom förslaget

Promemorians förslag motiveras inte på ett tydligt sätt. Som bakgrund till förslaget uppges att den ekonomiska utvecklingen för pensionärer har varit god under senare år, men att de ekonomiska villkoren för pensionärer ser olika ut beroende på ålder och tidigare arbetsmarknadsanknytning. Man för fram att pensionärernas genomsnittliga disponibla inkomst är lägre än den genomsnittliga disponibla inkomsten för personer som är under 65 år. Dessutom uppges pensionärerna vara en av de grupper som har påverkats mest av finanskrisen och den efterföljande lågkonjunkturen.

Det framkommer inte i promemorian hur pensionärernas inkomster har påverkats av finanskris och lågkonjunktur eller hur pensionärernas situation skiljer sig från andra grupper. I 2010 års vårproposition görs däremot en analys av vilka effekter finanskrisen väntas ha på inkomstfördelningen. Bland de grupper som lyfts fram som mest drabbade nämns inte pensionärer, däremot de som blir arbetslösa under krisen och yngre vars etablering på arbetsmarknaden fördröjs eller försvåras. I ett diagram visas dessutom att pensionärernas genomsnittliga disponibla inkomst (exklusive kapitalvinster) under perioden 2006-2010 utvecklas betydligt bättre än för andra grupper (utrikes födda, ungdomar, ensamstående med barn, sambo med barn, sambo 20-44 år, ensamstående 20-44 år).¹ Mot denna bakgrund hade det varit

---

¹ Se 2010 års ekonomiska vårproposition (prop. 2009/10:100), bilaga 4, s. 10-11.

önskvärt med ett resonemang i promemorian om varför pensionärer anses vara särskilt drabbade av finanskris och lågkonjunktur.

I år och nästa år aktiveras den så kallade bromsen i pensionssystemet, vilket också påpekas i promemorian. I kombination med en svag ökning av inkomstindex skrivs inkomst- och tilläggspensionerna därför ned såväl i år som 2011. I promemorian uppges att utformningen av förslaget medför att skatten sänks mest för dem som drabbas hårdast av pensionsnedskrivningarna. Konjunkturinstitutet uppfattar att detta är ett motiv bakom förslaget, att minska effekterna av att pensionerna skrivs ned.

Nedskrivningarna av pensionerna är temporära. Från och med 2012 väntas pensionerna åter öka och skrivs då fram med ett balansindex som utvecklas starkare än inkomstindex.² På sikt kommer pensionerna att återgå till de nivåer de skulle ha haft om den automatiska balanseringen inte ägt rum, enligt promemorian. När pensionssystemet åter är i balans kommer skattesänkningen att finnas kvar trots att nedskrivningarna inte längre är ett problem.

Konjunkturinstitutet anser att det är svårt att motivera en permanent skattesänkning med en temporär nedskrivning av pensionerna. Om målet är att inkomstskillnaderna mellan pensionärer och icke-pensionärer ska minska är däremot en permanent åtgärd motiverad. Hur en sådan åtgärd bör vara utformad beror bland annat på fördelningsmässiga preferenser. Konjunkturinstitutet värderar inte de fördelningspolitiska konsekvenserna av reformen, men anser att de fördelningsmässiga motiven borde framgå tydligare än vad som är fallet i promemorian.

Arbetslinjen står fast

I likhet med de två tidigare stegen av det så kallade förhöjda grundavdraget för pensionärer sänks skatten för alla som är 65 år och äldre, inte bara för dem som faktiskt är pensionärer. På så sätt leder inte skattesänkningarna till att det blir mer förmånligt att vara pensionär jämfört med att arbeta.

Sänkt skatt på framtida pensionsinkomster innebär att värdet ökar på de pensionsrätter som tjänas in under de yrkesverksamma åren. Vilken effekt detta har på arbetsutbudet är inte givet. Å ena sidan ökar värdet på redan intjänade pensionsrätter; vid en given pensionsinkomst får man en högre disponibel inkomst och kan därför gå i pension tidigare än vad som vore fallet utan skattesänkning. Å andra sidan är förslaget utformat så att skattesänkningen dessutom stiger med inkomsten i vissa intervall. Det innebär att det marginella utbytet av lönearbete ökar, vilket kan ha en positiv effekt på arbetsutbudet.

---

² Se Pensionsmyndighetens rapport *Anslagsbelastning och prognos för anslag inom Pensionsmyndighetens ansvarsområde budgetåren 2010-2014*.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Mats Dillén.
Föredragande har varit Anna Brink.

Mats Dillén

Anna Brink